

Täysistunto

Torstai 2.10.2025 klo 16.00—20.11

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 49/2025 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 3/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 3/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Meille mietinnön esittelee puheenjohtaja Elomaa. Olkaa hyvä.

Keskustelu

19.40 **Ritva Elomaa ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tukea voidaan myöntää Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta 2021—2027 rahoitusvälineiden kautta. Nämä rahoitusvälineet ovat lainoja ja vakuuksia. Ensi vaiheessa on kyse vakuuksista.

Vakuuksia voidaan esityksen mukaan myöntää kalatalousalan mikroyrityksille sekä pienille ja keskisuurille yrityksille investointeihin ja käyttöpääomaan otettaviin lainoihin. Ehdotuksella ei ole suoraa vaikutusta valtiontalouteen, sillä rahoitusväline sisältyy EU:n rahaston Suomen ohjelman rahoituskehykseen. Rahoitusvälineestä myönnettävän tuen määräästä, käyttökohteista ja käytön perusteista säädetään esityksen mukaan tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tehtyjen arviointien perusteella kalastusalan yrityksillä on enemmän kysyntää lainarahoitukselle kuin sitä on ollut saatavilla, ja suurimmat haasteet liittyvät vakuuksiin. Tukea rahoitusvälineiden kautta tarvitaan, sillä kalastuksen ja vesiviljelyn alkuinvestoinnit ovat kalliita, mutta niiden vakuusarvo on alhainen. Lisäksi erityisesti vesiviljelyssä ympäristöluvan myöntämisestä voi kestää jopa viisi vuotta siihen, että kasvatetun kalan tuotantoon tehty investointi alkaa tuottaa myyntituloina.

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että kalataloudella on merkittävä rooli huoltovarmuuden ja ruokaturvan takaamisessa. Hallituksen esityksessä esitetty tuki on erityisen tärkeä aloittaville yrityksille ja kalastajille, jotka turvaavat kalatalouden jatkuvuutta Suomessa.

Hallituksen esityksestä ilmenevän ja saamansa selvityksen perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta pitää hallituksen esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana, ja on siis yksimielinen.

Arvoisa puhemies! Vielä muutama seikka ja huomio:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 89/2025 vp

Rahoituksen käyttöönottoa on suunniteltu pitkään, ja on hyvä, että asia nyt on etenemässä. Esimerkiksi ammattikalastajat tukevat esitystä, vaikkakin sen käytännön vaikutuksia kalastukseen on vaikea arvioida. Rahoituksen käyttöä rajoittavat käytännössä nykyiset, tiukat ehdot kalastuksen investoinneille erityisesti alusten osalta, muun muassa energiasiirtymää ajatellen mutta yleisesti suomalaisen kalastuslaivaston uudistamista koskien. Suomen onkin jatkettava työtä EU-lainsäädännön muuttamiseksi laivaston osalta.

Vakuusjärjestelmän luominen elinkeinotalouden tarpeisiin on ehdottomasti tarpeellinen, koska lainansaanti on vaikeutunut. Lainansaantia vaikeuttaa puuttuvien vakuuksien lisäksi myös riskiarvion aiheuttama kohonnut korkotaso pankin marginaalin osalta. Lainan hinta saattaa kohota niin korkeaksi, että lainan ottaminen erityisesti pidemmälle takaisinmaksuajalle saattaa sisältää huomattavia riskejä.

Lainsäädäntöön olisikin syytä lisätä jonkinlainen korkotukielementti. Tämä voisi olla esimerkiksi senkaltainen, että se laukeaa vasta, jos kokonaiskorko ylittää tietyn ennalta asetetun tason. Tämän tehtävä olisi rajata yrittäjälle edelleen jäävää korkojen vaihtelun riskiä. Nykyisessä epävakaaassa maailmassa korkotason vaihtelu voi olla merkittävä riski yrityksen investointeja tai pääomitusta suunniteltaessa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Autto.

19.45 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Haluan kiittää edustaja Elomaata, maa- ja metsätalousvaliokunnan taitavaksi tunnettua puheenjohtajaa, mietinnön hyvästä esittelystä, ja tietysti kiittää myös maa- ja metsätalousvaliokuntaa mietinnön ripeästä laadinnasta. — Kalatalous kokonaisuutena ja tämä rahasto instrumenttina kalatalouden ja vesiviljelyn kehittämiseksi on tietysti tärkeä osa suomalaista ruokaturvaa, ja ajattelen niin, että meillä Suomessa on varmasti hyvät edellytykset tulevaisuudessa kehittää juuri tätä sektoria niin, että siitä voi tulla paitsi suomalaisiin ruokapöytiin hyvää, terveellistä ja ravitsevaa ruokaa, niin ehkäpä myös jopa vientiala. Jos vertaamme vaikkapa naapurimaahamme Norjaan, niin heillä toki tietysti merellisenä, vahvasti merellisenä valtiona on hyvät puitteet tällaista vesiviljelyä harjoittaa, ja siitä on todella kasvanut heille miljardien liike-toimintaa. Jos ajatellaan, kuinka Suomi on kuitenkin tuhansien järvien maa, kirjaimellisesti satojentuhansien, niin voidaan varmasti ajatella, että korkealla osaamisella meilläkin pitäisi luonnonolosuhteiden puolesta olla hyvät edellytykset kehittää kalataloudesta myös sellainen toimiala, joka tuo paitsi paikallisesti työtä ja toimeentuloa myös vientielinkeinona meille vaurautta tulevaisuudessa. Siksi maa- ja metsätalousvaliokunta on tässäkin asiassa tehnyt tärkeää työtä.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 49/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.